

Sasniegums

Studēs Efeju līgas augstskolā ASV

Irēna Tušinska

Rīgas Tehniskās Universitātes Inženierzinātņu vidusskolas šī gada absolvents, bijušais Balvu Valsts ģimnāzijas audzēknis, IĻJA POLIS izcillas sekmes mācībās un lidera dotības demonstrēja jau pamatskolas gados. Savukārt puīša neatlaidība, nemitīgā sevis pilnveidošana un nesavtīgā brīvā laika ziedošana, pildot sabiedriskos pienākumus, šopavas ar vainagojusies ar viņa dzīves līdz šim lielāko sasniegumu – iestāšanos ASV Hārvarda universitātē, kas ir viena no ekskluzīvākajām un selektīvākajām pasaules universitātēm.

Kāpēc nolēmi mēģināt iestāties Efeju līgas augstskolā – Hārvarda universitātē, kas pēdējos gados pēc universitāšu reitingiem tikusi atzīta par labāko pasaulē?

– Pie šī lēmuma nonācu kādā pagājušā gada jūnija naktī, ilgi nevarēdams iemigt. Ietekmējies no vecākiem skolasbiedriem, kuriem izdevās iestāties ASV universitātēs, arī es tonakt nolēmu studēt politiku kādā no šīs valsts augstskolām. Kopš tās vasaras pievērsos izvēlētai mērķa īstenošanai. Bija arī pēdējais laiks to darīt, jo dokumentu iesniegšanas galējais termiņš bija janvāra sākums.

Kādi dokumenti jāiesniedz, stājoties ASV augstskolā?

– Ir izveidota kopīga sistēma ar nosaukumu “Common App”, kurai pievienojošās aptuveni 90% ASV universitātes. Jāsagatavo pieteikums, ko vienlaikus izsūta visām universitātēm. Tajā jānorāda personīgie un izglītības dati, jāpastāsta par saviem iepriekšējiem sasniegumiem, kā arī ārpuskolas aktivitātēm. Viena no sadaļām, kas nav raksturīga Eiropas universitātēm, ir esejas, kurās diezgan brīvā formātā jāsniedz atbildes uz dažādiem jautājumiem, parādot savu personību. ASV augstskolās izmanto Holistisko jeb kopveseluma pieeju, kas orientēta nevis tikai uz akadēmiskajiem sasniegumiem, bet uz cilvēka personības vispusīgu attīstību. Diezgan ilgi strādāju pie sava pieteikuma. Vajadzēja nokārtot starptautisko testu IELTS, kurā pārbaudīja manas angļu valodas zināšanas, kā arī ASV standartizēto testu SAT matemātikā un lasītprasmē, kuru kārtāju vasarā pirms 12.klases. IELTS nokārtoju decembrī. Lielākās grūtības sagādāja esejas, jo tās prasīja daudz laika. SAT testam gatavojos visu vasaru. Matemātikas daļa man nesagādāja lielas grūtības, jo skolā to mācījos padziļināti, grūtāk bija ar lasītprasmi angļu valodā, jo testā pārbaudīja gan gramatikas zināšanas, gan vārdu krājumu un tamlīdzīgi.

Cik ASV universitātēs pieteicies?

– Kopumā pieteicos astoņām Efeju līgas un citām augsta līmeņa amerikāņu universitātēm. Mani uzņēma trīs no tām – arī Brauna un Džukas universitātes, bet studēt izlēmu Hārvarda universitātē. To, ka esmu uzņemts šajās augstskolās, uzzināju dažādos laikos, sākot no marta beigām līdz aprīļa sākumam. Līdz maijam varēju apdomāties, lai sniegtu atbildi, kuru no tām izvēlēšos. Protams, ilgi nedomāju.

Ko jūti, uzzinot, ka Tevi savu studentu vidū labprāt redzētu trīs augstākā līmeņa ASV augstskolas?

– Sajūta bija neaprakstāma. Efeju līgas augstskolu pieteikumu rezultātus kopmitnēs kopā ar draugiem skatījāmies divos naktī, kaut nākamajā dienā bija jādodas uz skolu un jāpiedalās arī raidījumā “Gudrs, vēl gudrāks”. Domāju, ka tonakt ar saviem prieka saucieniem pamodinājām visus kaimiņus! Visus rezultātu saņemšanas brīžus nofilmēju, lai samontētu kopīgu video un publicētu sociālajos tīklos, parādot, ka iestāties ASV augstskolās nav nemaz tik neiespējami, kā daudziem šķiet.

Studijas ASV augstskolā nav lēts prieks...

– Izglītība ASV ir dārga. Taču tiem, kam tas nepieciešams, tiek sniegts atbalsts. Kopā ar šo atbalstu, domāju, ka līdzekļu pietiks un studiju kredīts nebūs jāņem.

Kādu atbalstu sniegs tieši Tev?

– *Scholarships* jeb stipendijas ASV iedalās divos veidos. Viena ņem vērā studenta vajadzības, bet otrā – viņa sasniegumus. Efeju līgas universitātes savus studentus parasti atbalsta, ņemot vērā viņa vajadzības. Bija jāiesniedz dokumentu formas par manas ģimenes finansiālo stāvokli, un atbilstoši tam lēma par nepieciešamo atbalstu.

Ko tieši studēsi?

– Kādu grādu gribēšu iegūt, izvēlēšos otrajā studiju gadā. Pirmais gads domāts izpētei, lai noslēgtu dažus no obligātajiem kursiem un izpētītu studiju iespējas. Katrā semestrī man būs jāstudē četri izvēlētie kursi, piemēram, noteikta līmeņa matemātika, ievads politoloģijā utt. Jāizvēlas no 1000 opcijām, jo

tik plašs ir piedāvājums. Kopumā mana izglītība sastāvēs no 32 kursiem. 12 no tiem ir obligāti, 10 līdz 14 – veltīti manam plānotajam grādam, bet pārējie būs paša izvēlēti kursi. Piemēram, specializētie pirmā gada studenta kursi vai pat studijas ārzemēs utt. Ir arī obligātie kursi, kas jāapgūst visiem studentiem. Pat, ja esmu iestājies ar vēmi studēt politiku un matemātiku, vēlāk varu mainīt domas, izvēloties studēt mūziku vai mākslu. Augstskolas noteikumi paredz, ka man ir iespēja mainīt savu lēmumu. Šobrīd esmu iestājies kā “Government and Economics” programmas students.

Cik ilgi būs jāstudē?

– Lai iegūtu bakalaura grādu, jāmacās četri gadi. Dzīve rādīs, kā būs, bet gribētu iegūt arī maģistra un doktora grādus. Taču, lai iestātos maģistrantūrā, vēlāk doktorantūrā, viss pieteikšanās process jāsāk no sākuma.

Ieguvis kāroto izglītību, atgriezies Latvijā vai paliksi Amerikā?

– Vēl nezinu. Jāskatās, kur dzīve aizvedīs. Bet mājās paliek tētis. Tāpēc jebkurā gadījumā braukšu ciemos. Te paliek visi mani draugi un skolasbiedri. Daudzi no viņiem studēs Eiropā. Latvija ir manas saknes, pie kurām jāatgriežas. Ir arī viens liels sapnis – gribētu kaut uz vienu termiņu kļūt par Latvijas Valsts prezidentu. Tas ir ļoti atbildīgs darbs, jo jāprezentē Latvija starptautiskā limenī. Manuprāt, tā ir svarīga un interesanta nodarbošanās. Esmu piedalījies arī prezidenta runas konkursā, kur man veicās ļoti labi. Vairākas reizes esmu ticis ar pašreizējo prezidentu Edgaru Rinkeviču, kurš man ļoti simpātizē kā cilvēks. Viņš vienkārši un visiem saprotamā valodā atbild uz jautājumiem. Manuprāt, tas ir ļoti uzrunājošs veids, kādam jābūt prezidentam. Ja kādreiz nonāktu šajā postenī, vēlētos būt prezidents ar līdzīgu attieksmi.

Ja vēlies kļūt par prezidentu, būs jāiesaistās politikā...

– Šobrīd vēl neesmu politiķis. Vispirms vēlos iegūt attiecīgo izglītību. Protams, politikā var iesaistīties arī bez tās, jo galvenais ir reklamēt sevi un pārliecināt vēlētājus. Tomēr vēlētos vispirms izpētīt politikas zinātni no akadēmiskās puses, iemācīties pieņemt zinātniski un vēsturiski pamatotus lēmumus. Gribu būt izglītots lēmumu un kompromisu pieņemšanas procesos, kā arī attīstīt argumentēšanas un uzklaušīšanas prasmes. Tas viss tiek piedāvāts manā studiju programmā. Vēlos studēt arī matemātiku un ekonomiku, lai mani lēmumi būtu ekonomiski pamatoti un balstīti uz datu analīzi.

Sabiedriski aktīvs biji jau pamatskolas laikā. Vai turpināji darboties skolēnu pašpārvaldē arī Inženierzinātņu vidusskolā?

– Tā bija liela manas dzīves daļa. Ja desmitajā klasē vienkārši biju skolēnu pašpārvaldes dalībnieks (visbiežāk rakstīju scenārijus pasākumiem un tos vadīju), tad 11. klasē kļuvi par skolēnu pašpārvaldes prezidentu. Kopā ar komandu strādājam pie skolas dzīves uzlabošanas, ieviesām jaunas tradīcijas, piemēram, kultūras nedēļu ar dzejas vakariem, mākslas izstādēm, filmu vakariem un dažādām meistarklasēm.

Kā izdevās apvienot mācības un aktīvu sabiedrisko dzīvi?

– Bieži vien upurējot miegu. Tas nav pareizi un nevienam neiesaku tā darīt. Taču to ietekmēja dzīvošana kopmitnēs, jo kopā ar draugiem gribējās arī uzspēlēt galda spēles vai parunāt. Taču plānot laiku palīdz darāmo darbu sarakstu veidošana, kuros atzīmēju datumus, līdz kuriem katrs darbs ir jāpaveic. Ja dienas kārtībā uzrodas pāris brīvas stundas, izmantoju tās darbam pie kāda konkrēta projekta. Plānošana ļoti palīdz. Arī organizējot skolas pasākumus, vienmēr tos sadalīju mazākos uzdevumos, jo katru no tiem atsevišķi varu paveikt ātrāk. Tad katrs solis šķiet vieglāks un saprotamāks. Visbiežāk problēma rodas, kad nezini, ar ko sākt. Tad iestājas prokrastinācija, gribas pievērsties kaut kam citam. Labākā pieeja ir vienkārši uzsākt, sadalot darbu tā, lai būtu skaidrs, kas darāms katrā solī. Organizējot pasākumus, ļoti palīdzēja arī citu skolēnu atbalsts, jo tos darbiņus, kas pašam ne pārāk labi padavās, piemēram, afišu veidošana, varēju uzticēt citiem. Arī idejas ģenerējam visi kopā.

Šovasar vietnē “Facebook” bija lasāmi Tavi aicinājumi-

Foto - no personīgā arhīva

Absolvējot RTU Inženierzinātņu vidusskolu. 21. augustā Ilja dosies uz ASV, lai iekārtotos jaunajā dzīves un studiju vietā – Hārvarda universitātes studentu kampusā. Viņam priekšā vēl tāls ceļš līdz bakalaura grāda iegūšanai, taču jau šobrīd var teikt, ka Ilja piepildījis vienu no saviem nozīmīgākajiem sapņiem.

mi pieteikties matemātikas privātsundām...

– Jā. Privātsundas pasniedzu arī pēdējā mācību gada otrajā semestrī, kad pirms skolu eksāmeniem pieprasījums pēc tām bija lielāks. Taču mācu ne tikai tos, kuriem šajā priekšmetā neveicas. Priecē, ka pie manis vērsas arī sekmīgi skolēni, kuri matemātiku grib apgūt vēl labāk. Ja audzēknis ir centīgs un vēlas uzlabot zināšanas, man nav žēl laika, lai dalītos savās zināšanās, palielinot viņa iespējas iestāties kādā no ārzemju universitātēm.

Kuriem cilvēkiem esi pateicīgs, ka iemīlēji matemātiku?

– Vislielāko paldies gribētu teikt tētim, kurš mani vienmēr iedvesmojis un palīdzējis, arī ar pārvākšanos uz Rīgu. Viņš vienmēr bija līdzās, palīdzēja ar dažādām sadzīviskām lietām. Jau agrā bērnībā tieši tētis man mācīja matemātiku. Man tā padavās jau kopš sākumskolas. Turklāt man piemīt uz loģiku un matemātisku pieeju balstīts domāšanas veids. Ar laiku turpināju attīstīt šīs spējas, sevišķi vidusskolā. Lepojos, ka aptuveni 300 skolēnu konkurencē izdevās iekļūt to 24 audzēkņu vidū, ko togad uzņēma šajā mācību iestādē. Inženierzinātņu vidusskolā varēja iestāties divos veidos – piedaloties šīs skolas organizētā olimpiādē vai nokārtojot iestājeksāmenus. Par olimpiādi uzzināju no klases audzinātājas, skolotājas Svetlanas Apetri. Taču, piedaloties tajā, uzdevumus atrisināju slikti. Sapratu, ka vēl ļoti daudz jāmacās. Lai izturētu Inženierzinātņu vidusskolas iestājpārbaudījumus, katru dienu divu mēnešu garumā vietnē “uzdevumi.lv” risināju dažādus matemātikas, fizikas un ķīmijas uzdevumus. Turklāt iestājpārbaudījumos vērtēja ne tikai skolēna zināšanas, bet arī sabiedrisko aktivitāti un iepriekšējos sasniegumus. Šajā vidusskolā turpināju padziļināti mācīties matemātiku, arī augstākās matemātikas pamatus, ko studenti apgūst universitātes 1.kursā. Padziļināt zināšanas palīdzēja ne tikai skolotāji, bet arī vide, jo biju kopā ar motivētiem jauniešiem, kuriem ir līdzīgi mērķi. Kopā rakstījām projektus, darbojāmies skolēnu pašpārvaldē. 12. klasē kļuvi arī par Rīgas Skolēnu domes dalībnieku. Vide ļoti palīdzēja. Taču, ja skolēns ir motivēts un mērķtiecīgs, viņš vienmēr atradis iespējas būt aktīvam un padziļināt zināšanas. Stājoties ASV universitātēs, nepieciešama zinātkāre, kas izpaužas padziļināti pētot un mācoties izvēlēto zinību jomu, kā arī iniciatīva, kas atspoguļojas dalībā dažādās sabiedriskās aktivitātēs. Tas, ka iestājos Hārvardā uzreiz pēc vidusskolas, bez papildus starptautiskām bakalaura vai starptautiskās Kembridžas programmas studijām, liecina, ka viss ir iespējams. Arī skolēni no Balviem var iestāties Efejas līgas universitātē, taču būs jāiegulda ļoti liels darbs.

Kā atpūties pēdējā vasarā pirms došanās uz Ameriku?

– Ļoti bieži braukāju uz Rīgu pie draugiem. Daudz laika veltu ģimenei un draugiem, veidojot atmiņas, kas palīdzēs izturēt studiju laiku ASV. Protams, ir interesanti uzsākt pilnīgi patstāvīgu dzīvi ārpus Latvijas, taču esmu pārliecināts, ka būs arī grūti periodi, kad ļoti gribēsies uz mājām, kad ilgošos pēc ģimenes un draugiem. Tādos brīžos īpaša vērtība būs uzkrātajām atmiņām.